Provincie Noord-Holland

PROVINCIAAL BLAD

2014 | 20

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 3 februari 2014, tot wijziging van de Structuurvisie Noord-Holland 2040 ten aanzien van het uitvoeringsprogramma.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 10 december 2013 met kenmerk 115066-281773;

Besluiten:

Artikel I
De Structuurvisie Noord-Holland 2040 wordt als volgt gewijzigd:

A
Van de leeswijzer komt de tekst van alinea's 3 en 4 als volgt te luiden:

In hoofdstuk 4 tot en met 6 zijn de provinciale belangen uitgewerkt. Hoofdstuk 4 bevat de belangen die vallen onder Klimaatbestendigheid, hoofdstuk 5 de belangen die vallen onder Ruimtelijke Kwaliteit en hoofdstuk 6 de belangen die vallen onder Duurzaam Ruimtegebruik. Ieder belang heeft hierbij een eigen paragraaf en begint met de bijhorende visiekaart. Vervolgens staat in deelparagrafen de visie op het belang beschreven.

In hoofdstuk 7 (de uitvoeringsparagraaf) wordt de wijze waarop de provinciale ruimtelijke belangen, zoals deze zijn omschreven in de eerdere hoofdstukken, worden verwezenlijkt beschreven. Gestart wordt met een korte beschrijving van de provinciale sturingsfilosofie, gevolgd door de mogelijke rollen. Daarna worden het instrumentarium, de kaders inzake het uitvoeringsprogramma en de verantwoording/monitoring omschreven.

B
In de paragrafen 4.1, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.2.4, 4.3, 5.1, 5.1.5, 5.2, 5.2.1, 5.2.2, 5.3, 5.3.1, 5.3.2.1, 5.3.2.2, 6.1, 6.2, 3.2.1, 6.2.1.1, 6.2.1.2, 6.2.2.1, 6.2.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.2.5, 6.3, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.2.1, 6.3.3, 6.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.2.1.1, 6.5.1, 6.5.1.1, 6.5.2, 6.6, 6.6.1, 6.6.2, 6.6.3 en 6.6.4, vervalt het onderdeel met de kop Uitvoeringsprogramma.

C
Hoofdstuk 7 komt te luiden:

7 Uitvoering structuurvisie
In de voorgaande hoofdstukken zijn de provinciale ruimtelijke belangen beschreven. In deze uitvoeringsparagraaf wordt aangegeven op welke wijze deze belangen worden verwezenlijkt.

7.1 Sturingsfilosofie
Op 17 maart 2008 hebben Provinciale Staten de kaderstellende notitie "provinciale sturingsfilosofie en provinciale belangen" vastgesteld, met daarin onder meer:

"De provincie Noord-Holland staat onderstaande sturingsfilosofie voor ogen:
1 *De provincie ziet voor zichzelf een belangrijke regisserende rol weggelegd bij het oplossen van regionale ruimtelijke vraagstukken. Derhalve is niet zozeer de vraag aan de orde óf de provincie regie gaat voeren maar wel hoe de provincie daaraan concreet gestalte geeft en welke instrumenten zij daartoe inzetten. De provincie maakt daarbij gebruik van de juridisch-ruimtelijke instrumenten die de wet haar biedt om provinciale belangen veilig te stellen.*
2 *De provincie is bereid bij de uitvoering van het ruimtelijke beleid gemeenten op diverse manieren te faciliteren of ontwikkelingen te stimuleren, teneinde een betere regionale afstemming van lokale ruimtelijke vraagstukken bereiken."*

7.2 Rollen provincie Noord-Holland
De Provincie speelt op het vlak van de ruimtelijke ordening op het (inter)regionale niveau een sector-overstijgende en verbindende rol aanvullend op de taken van (samenwerkende) gemeenten. De Provincie voert de regie over de integratie en afweging van ruimtelijke opgaven van (boven)regionaal belang. (Samenwerkende)

gemeenten zorgen voor afstemming van woningbouw, bedrijventerrein, kantoren en voorzieningenprogrammering binnen de provinciale kaders. Waar samenwerking uitblijft stimuleert de provincie dat die tot stand komt.
De Provincie is gebiedsregisseur door het ontwikkelen van integrale ontwikkelingsvisies, het uitruilen van belangen en het bewaken van complementariteit tussen steden en tussen regio's binnen de provincie.

Wij onderscheiden vijf manieren van sturing. Hieronder worden de vijf rollen kort beschreven. Bij iedere rol staan voorbeelden van instrumenten die bij een bepaalde rol horen. Deze voorbeelden zijn geen uitputtend overzicht, maar dienen om een indicatie te geven van de wijze van sturing die met de betreffende rol wordt ingezet.

Rol 1: Uitvoerder: ontwikkeling in eigen hand nemen.
Bijvoorbeeld: het provinciaal wegen- en groenbeheer, verwerven van grond ten behoeve van de EHS en integrale gebiedsontwikkeling.

Rol 2: Regelgever: regelgeving opstellen over normen.
Bijvoorbeeld: de verordening en de daarbij horende nadere regels.

Rol 3: Procesleider: kaders stellen voor afstemming tussen partners en regio's, die vervolgens zelf inhoudelijke afspraken maken.
Bijvoorbeeld: gebiedsgerichte programma's, een regionale woonvisie, een regionale bedrijventerreinenvisie, toetsing van nieuwe detailhandelslocaties door de regio.

Rol 4: Expert: dataverzameling en visieontwikkeling ten behoeve van het provinciale beleid, maar ook ter inspiratie voor anderen.
Bijvoorbeeld: de woningbouwmonitor, de kennis- en dataverzameling over toerisme, demografische ontwikkelingen, onderzoek naar vraaggestuurd bouwen, ontwerponderzoek, de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit en de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO).

Rol 5: Aanjager: gewenste ontwikkelingen stimuleren.
Bijvoorbeeld: het aanjaagteam wonen, lobbyen in Europa en Den Haag, subsidies verstrekken.

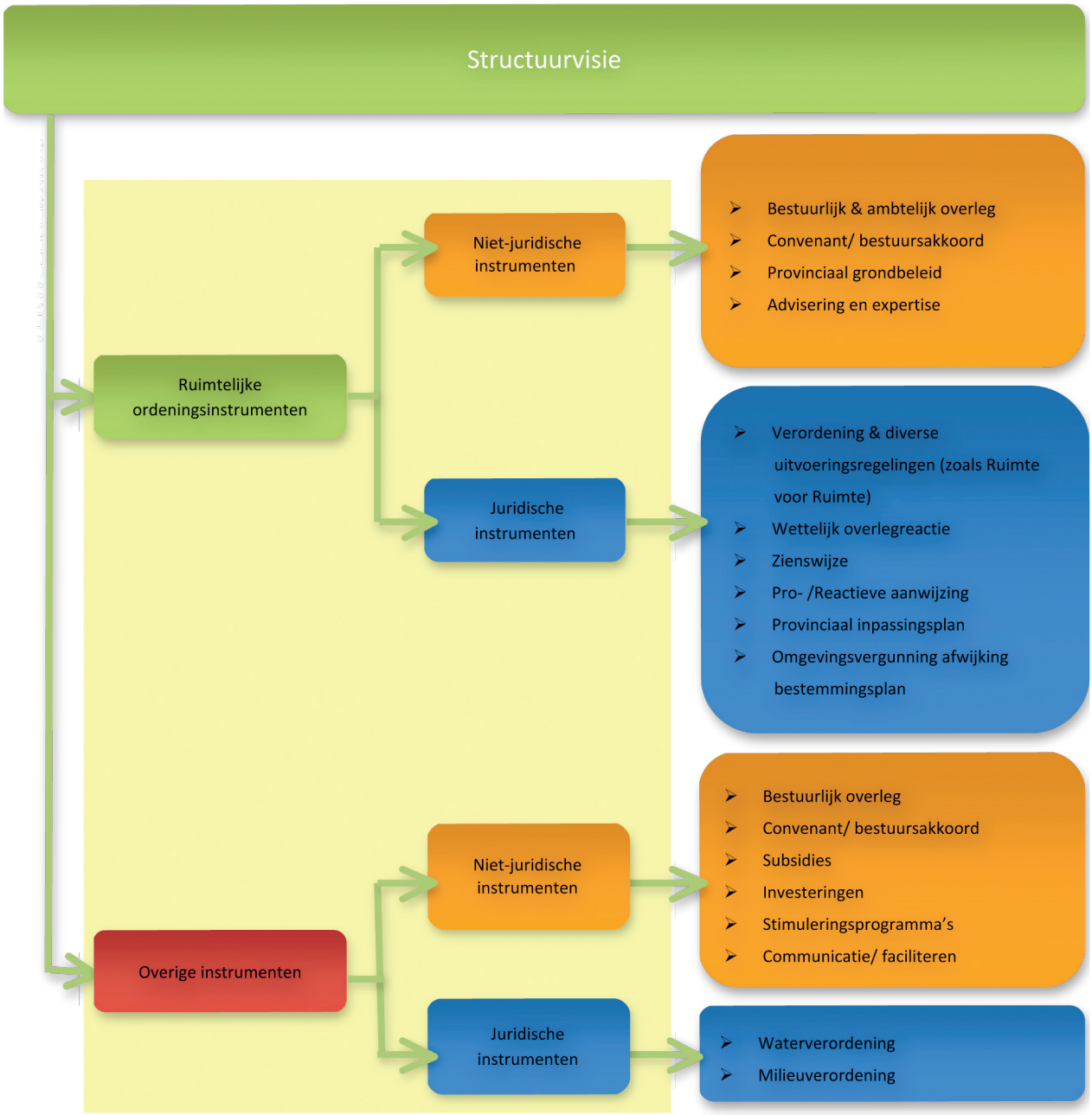
7.3 Instrumenten
Om de provinciale ruimtelijke belangen te verwezenlijken heeft de Provincie verschillende typen instrumenten voorhanden. Welk instrument wordt ingezet is afhankelijk van de rol die de Provincie op dat moment heeft en in welke fase een ontwikkeling zich voordoet. Voor de uitvoering van de structuurvisie staat de Provincie het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium ter beschikking, maar ook andere instrumenten die een ruimtelijke impact hebben. In de praktijk zal het neerkomen op een mix van instrumenten, passend bij de rol die de Provincie inneemt ter verwezenlijking van haar provinciale beleid. Ter illustratie is hieronder het instrumentarium schematisch (niet uitputtend) weergegeven.

7.3.1 Ruimtelijke ordeningsinstrumenten
Uit zowel de provinciale sturingsfilosofie als uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan worden afgeleid dat ter verwezenlijking van de provinciale belangen een proactieve houding nodig is. Dit hoort bij de verantwoordelijkheidsverdeling tussen rijk, provincies en gemeenten zoals bedoeld in de Wro (decentraal wat kan, centraal wat moet...). 'Vooraf', 'overleg' en 'aan de voorkant' zijn daarbij kernwoorden. Het instrumentenpalet is daardoor breder dan enkel de Wro de Provincie biedt. In deze actieve houding zal de Provincie dan ook gebruik maken van de niet juridische instrumenten naast de juridische instrumenten.

Om de provinciale belangen te borgen heeft de Provincie ervoor gekozen om naast deze (zelfbindende) structuurvisie gebruik te maken van een ruimtelijke verordening als kaderstellend instrument. Gemeenten zijn aan deze verordening gehouden en daarmee vooraf in het planproces op de hoogte van de provinciale kaders. Gemeenten zijn de hoofdrolspelers in het landelijk gebied van de provincie Noord-Holland. Wat zij doen vormt de hoofdmoot van de veranderingen. De Provincie hecht daarom veel belang aan het vooroverleg met de gemeenten.

Overleg is voor de Provincie de eerste stap in het proces om te komen tot de uitvoering, verbetering of instandhouding van de provinciale ruimtelijke belangen. Wederzijds begrip en vertrouwen zijn hierbij het uitgangspunt. Zowel de provincie als de gemeente hebben belang bij een tijdige afstemming. Het voeren van overleg met een gemeente in de initiatieffase van een plan kan immers zienswijzen achteraf voorkomen. Ook bij het regionaal programmeren van functies en het afstemmen van provinciaal beleid op gemeentelijke ontwikkelingen is het bestuurlijk overleg een belangrijk instrument. Daarom maakt de Provincie in regionaal verband dan ook samenwerkingsafspraken met gemeenten.

Daarnaast ziet de Provincie in de advisering en de inzet van expertise een krachtig instrument ter verwezenlijking van haar ruimtelijke belangen. In veel gevallen ondersteunt de Provincie andere partijen en regio's met kennis en expertise. De Provincie monitort de behoefte aan ver-



schillende ruimtevragende functies (o.a. woningbouwmonitor, monitor werklocaties, monitor detailhandel) ter ondersteuning van een betere regionale planning en afstemming tussen gemeenten. Ook doet de Provincie gericht onderzoek naar ontwikkelingen die een ruimtelijke impact hebben of kunnen krijgen. Voorbeelden daarvan zijn de Taskforce Ruimtewinst en de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit. Gedeputeerde Staten laten zich daarnaast gericht adviseren door de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) bij het beoordelen van gemeentelijke ruimtelijke plannen op het provinciaal hoofdbelang Ruimtelijke Kwaliteit.

Het zelf verankeren van ruimtelijke ontwikkelingen in een inpassingsplan of een omgevingsvergunning, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, behoort eveneens tot het palet waar de Provincie gebruik van kan maken. In geval van een inpassingsplan ziet de Provincie dit niet als dreigmiddel richting gemeenten, maar als een manier om het provinciaal belang te realiseren, bijvoorbeeld bij de aanleg van infrastructuur. Ook zal de Provincie de inzet van het inpassingplan overwegen in geval van gemeentegrensoverschrijdende plannen (praktische insteek) en bij plannen die vanuit het regionale belang noodzakelijk zijn maar waar de gemeente in kwestie geen voorstander van is (insteek vanuit provinciaal belang). Het is geen instrument dat de Provincie lichtvaardig inzet. Maar als het provinciaal belang daarom vraagt, zal de Provincie dit wel doen.

Tot slot is er nog een aantal reactieve ruimtelijke instrumenten (bijvoorbeeld de zienswijze en aanwijzing) die de Provincie kan inzetten. Dit ziet de Provincie als een vangnet ter bescherming van de provinciale ruimtelijke belangen. De

Provincie beoogt immers in een vroeg planstadium in overleg te zijn met de betreffende gemeente, om dan al de provinciale belangen en kaders rond het plan duidelijk te maken. De Provincie wil voorkomen dat bijvoorbeeld een zienswijze moet worden ingediend voor een gemeentelijk ruimtelijk plan dat in een vergevorderd stadium is. Daarom hecht de Provincie grote waarde aan ambtelijk en bestuurlijk overleg in de initiatieffase. De Provincie beschouwt het reactieve instrumentarium slechts als noodrem.

7.3.2 Overige instrumenten

Om de provinciale belangen te verwezenlijken zet de Provincie, naast de ruimtelijke ordeningsinstrumenten, ook andere instrumenten in. Deze instrumenten maken strikt genomen weliswaar geen onderdeel uit van het provinciaal ruimtelijk beleid, maar hebben wel een ruimtelijke impact en dragen daarmee in belangrijke mate bij aan de provinciale belangen.
Zo is een deel van de provinciale belangen geborgd via de Provinciale Milieuverordening (PMV) en de Waterverordening. De PMV en de Waterverordening zijn complementair aan de ruimtelijke verordening. Tezamen vormen zij het ruimtelijk kader waarbinnen gemeenten en andere partijen kunnen opereren.

Bij de ontwikkeling van sommige provinciale belangen ligt het initiatief nadrukkelijk bij de provincie zelf. Om deze provinciale belangen te realiseren investeert de Provincie zelf (soms samen met Rijk en lokale overheden) en neemt daarbij soms ook zelf de uitvoering ter hand. Voorbeeld hiervan vormt het provinciaal wegennetwerk. De Provincie heeft een groot aantal projecten in voorbereiding en uitvoering om de provinciale infrastructuur te verbeteren en uit te breiden. Al deze projecten zijn opgenomen in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). Het PMI is een voortschrijdend vijfjarenprogramma dat jaarlijks wordt herzien.
Ook investeert de Provincie (via het Programma Groen) in de realisatie van EHS, Natura 2000 en ecologische verbindingen voor behoud en ontwikkeling van de natuurgebieden in Noord-Holland.
Soms komen in één gebied verschillende provinciale belangen (groen, bereikbaarheid, waterveiligheid, behoud van cultuurhistorie, etc.) samen. Daar is de provinciale inzet om deze belangen aan elkaar te verbinden in integrale gebiedsontwikkelingsprojecten. Door de provinciale doelen te bundelen kan de Provincie efficiënter en slagvaardiger te werk gaan. Bij integrale gebiedsontwikkeling hoort ook een actief en anticiperend grondbeleid.

In veel gevallen is de Provincie echter niet zelf de initiatiefnemer, maar participeren we in gezamenlijke (gebieds)processen, zoals de ontwikkeling van het Metropolitaan Landschap. Ook faciliteren en stimuleren we andere partijen door subsidies en kennis (best practises, onderzoek, monitoring) ter beschikking te stellen.

7.3.3 Uitvoeringsprogramma Structuurvisie

Aan de Structuurvisie is het Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Noord-Holland 2040 als 'uitvoeringsinstrument' gekoppeld. In het uitvoeringsprogramma zijn de belangrijkste projecten en programma's die uitvoering geven aan de Structuurvisiedoelen opgenomen en in samenhang met elkaar gebracht. Het uitvoeringsprogramma richt zich daarmee op de belangrijke ruimtelijke thema's uit de Structuurvisie in de komende jaren. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de ontwikkeling van OV-knooppunten en de ontwikkeling van de kusten in Noord-Holland vanuit het oogpunt van waterveiligheid en versterking van de economische betekenis. Deze opgaven vragen om een programmatische aanpak waarbij het verbinden tussen de verschillende ruimtelijke opgaven rondom deze thema's centraal staat.
Jaarlijks actualiseren Gedeputeerde Staten het Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Noord-Holland 2040 op basis van de voortgang van het programma en de uitkomsten van de evaluatie van de Structuurvisie. Daarnaast kunnen ook andere relevante ontwikkelingen aanleiding geven om het uitvoeringsprogramma te herzien.

De projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma raken in veel gevallen ook aan ander sectoraal beleid (buiten het provinciaal ruimtelijk beleid) en aan andere bestuurlijke portefeuilles. De politieke besluitvorming over deze specifieke projecten vindt dan ook veelal afzonderlijk van het uitvoeringsprogramma plaats.

7.4 Verantwoording/monitoring en evaluatie

Met ingang van 2013 wordt de Structuurvisie om de 2 jaar gemonitord en geëvalueerd. De monitor van de Structuurvisie brengt aan de hand van diverse indicatoren de output en de effecten van het gevoerde provinciaal beleid in kaart. Hiertoe zijn de provinciale belangen vertaald naar 47 meetbare beleidsdoelen. Op basis daarvan wordt antwoord gegeven op vragen over de impact en doorwerking van de Structuurvisie. Welke ruimtelijke ontwikkelingen en effecten zijn waar te nemen en in hoeverre zijn deze toe te schrijven aan provinciaal beleid? Werken de instrumenten die ingezet worden? En is er sprake van verandering in het grondgebruik? Daarnaast wordt onderzocht of de in de Structuurvisie opgenomen provinciale ruimtelijke belangen nog actueel zijn en of er aanpassingen of verbeteringen nodig zijn.
Om de 2 jaar leggen Gedeputeerde Staten de uitkomsten van de monitor en evaluatie aan

Provinciale Staten voor. Een voortgangsrapportage en actualisatie van het uitvoeringsprogramma zal jaarlijks worden voorgelegd.

D
Bijlage I vervalt.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het is geplaatst.

Haarlem, 3 februari 2014.

Provinciale Staten voornoemd,

J.W. Remkes, voorzitter.

Mr. J.J.M. Vrijburg, statengriffier.

Uitgegeven op 27 februari 2014.

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.